

Súd: Okresný súd Levice
Spisová značka: 10Pc/58/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4323203696
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Jana Kosorínová
ECLI: ECLI:SK:OSLV:2024:4323203696.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Levice sudkyňou Mgr. Janou Kosorínovou v právnej veci navrhovateľky: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXX, adresa na doručovanie D., A. X proti osobe povinnej platiť výživné (príspevok): B. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXX, o určenie príspevku na výživu rozvedeného manžela, takto

rozhodol:

- Návrh sa z a m i e t a .
- Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Navrhovateľka sa návrhom, súdu doručeným dňa 03.11.2023, domáhala určenia príspevku na jej výživu zo strany bývalého manžela vo výške 400,- eur mesačne. V návrhu, ako i na pojednávaní poukázala na to, že jej príjem pozostáva z opatrovateľského príspevku, nakoľko sa stará (opatrjuje) svoju matku. Ďalej uviedla, že len nájomné uhrádzajú 550,- eur mesačne. Jej matka poberá len starobný dôchodok. Býva s nimi aj jej plnoletá dcéra a jej dve maloleté deti, pričom k jednému nie je uznané otcovstvo. Jej dcéra poberá rodičovský príspevok a rodinné prídavky. Bývalému manželovi dohovárala, nech aspoň nejakou sumou prispieva, čo odmietol. Už pred rozvodom nežili s manželom spolu, neprispieval na domácnosť, ani na jej výživu. Výživné na manželku si neuplatnila, keďže v tom čase jej dcéra mala príjem zo zamestnania a platila nájomné. Poprela, že bývalý manžel za ňu uhradza dlh. Odhadla, že mesačne na svoju stravu vynaloží okolo 250,- eur, hygienu 50,- eur, avšak kupuje hygienické veci a prášky aj pre dcéru, spláca 30,- eur z dôvodu, že sa na účte dostala do mínusu, za TV platia 40,- eur a internet 30,- eur mesačne, užíva lieky, za ktoré je minimálny doplatok.

2. Súd rozhodol v neprítomnosti výživu povinnej osoby, ktorá doručenie mala vykázané v súlade s § 106 ods. 1 Civilného sporového poriadku. V písomnom vyjadrení, súdu doručenom 12.02.2024, poukázal rozvedený manžel ja to, že uhradza spoločné dlhy vo výške 120,- eur mesačne. Už 2 roky žije v Maďarsku v prenajatom byte. Navrhovateľke zostalo všetko, čo spolu nadobudli za 31 rokov, keď sám si zobral len osobné veci. V januári tohto roka dal výpoveď zo zdravotných dôvodov. Mal príjem okolo 800,- eur mesačne, z čoho hradí 60,- eur elektrinu, 25,- eur vodu, 180,- eur kúrenie a 520,- eur nájomné. S podaným návrhom nesúhlasil.

3. Dokazovaním zistil súd tento skutkový stav:

Manželstvo účastníkov konania bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Levice zo dňa 21.06.2023 č.k. 11Pc/7/2023-47. Ako vyplýva z odôvodnenia rozhodnutia, dôvodom, ktorý viedol k narušeniu

vzťahov medzi manželmi, bolo nadviazanie mimomanželskej známosti zo strany manžela. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 16.08.2023.

3.1. Navrhovateľka je od 01.08.2022 poberateľkou príspevku na opatrovanie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorou osobu je jej matka. Od 01.07.2023 mesačná výška príspevku činí 569,- eur. Obyva prenajatý rodinný dom. Nájomné vrátane energií predstavuje mesačne 550,- eur, poplatok za TV a satelit 40,- eur a internet 30,- eur mesačne. V spoločnej domácnosti s ňou býva jej matka – poberateľka starobného dôchodku vo výške 540,- eur, ako i jej plnoletá dcéra so svojimi dvoma maloletými deťmi (poberateľka rodičovského príspevku a rodinných prídavkov). Nehnutelný majetok navrhovateľka nevlastní.

3.2. Výživou povinná osoba do 31.01.2024 bola zamestnancom spoločnosti MISTAV SK, s. r. o. Žilina. Pracovný pomer bol ukončený dohodou. Z lustrácie Sociálnej poisťovne vyplýva, že u tohto zamestnávateľa za obdobie 1 – 11/2023 bol priemerný mesačný vymeriavací základ vo výške 984,66 eur. Podľa predloženej pracovnej zmluvy je od 03.02.2024 zamestnaný v spoločnosti SBS EUROSECURITY, s. r. o., Štúrovo. Mesačne uhrádza nájomné 520,- eur, ktorá skutočnosť vyplýva z predloženej nájomnej zmluvy.

3.3. Navrhovateľka svoje celkové mesačné náklady vyčíslila na sumu 950,- eur, ktorá pozostáva z nájomného 550,- eur, stravného 250,- eur, nákladov na hygienu 50,- eur, splátky pôžičky 30,- eur, TV + satelit 40,- eur a poplatku za internet 30,- eur. Súd uznal odôvodnené mesačné náklady navrhovateľky vo výške na stravné 250,- eur, hygienu 20,- eur (sama uviedla, že ňou vyčíslené náklady na hygienu 50,- eur sú vynaložené i na hygienické potreby jej dcéry), pôžičku 30,- eur. Čo sa týka nákladov súvisiacich s bývaním, poplatku za TV a internet (spolu vo výške 620,- eur) alikvotná časť týchto nákladov, ktorú súd zohľadnil, je vo výške 124,- eur, keď v spoločnej domácnosti býva päť osôb (620,- eur : 5 osôb). Napriek tomu, že navrhovateľka nevyčíslila náklady na svoje ošatenie, súd má za to, že ročne na ošatenie vynaloží okolo 500,- eur, t.j. mesačne cca 41,- eur. Teda mesačné odôvodnené náklady navrhovateľky sú vo výške cca 465,- eur.

4. Podľa § 72 ods. 1 Zákona o rodine, rozvedený manžel, ktorý nie je schopný sám sa živiť, môže žiadať od bývalého manžela, aby mu prispieval na primeranú výživu podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov.

5. Podľa § 72 ods. 2 Zákona o rodine, ak sa bývalí manželia nedohodnú, určí rozsah príspevku na výživu na návrh niektorého z nich súd. Prihliadne pritom aj na príčiny, ktoré viedli k rozvratu vzťahov medzi manželmi.

6. Podľa § 72 ods. 3 Zákona o rodine, príspevok na výživu rozvedeného manžela možno priznať najdlhšie na dobu piatich rokov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia o rozvode. Súd môže výnimočne túto dobu predĺžiť, ak rozvedený manžel, ktorému súd príspevok priznal, nie je z objektívnych dôvodov schopný sám sa živiť ani po uplynutí tejto doby, najmä ak ide o toho manžela, ktorému bolo v konaní o rozvod manželstva zverené do osobnej starostlivosti dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom, alebo o manžela, ktorý má sám dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom vyžadujúci sústavnú opateru.

7. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

8. Podľa § 75 ods. 2 Zákona o rodine, výživné nemožno priznať, ak by to bolo v rozpore s dobrými mravmi; to neplatí, ak ide o výživné pre maloleté dieťa.

9. V rámci hierarchie vyživovacích povinností v zmysle výslovnej zákonnej úpravy, príspevok na výživu rozvedeného manžela predchádza plneniu vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom, z čoho možno vyvodiť aj prednosť pred vyživovacou povinnosťou ostatných príbuzných. Vzájomná vyživovacia povinnosť manželov spôsobuje zánik nároku na príspevok na výživu rozvedeného manžela. Označením „príspevok na výživu“ chcel zákonodarca zdôrazniť rozdiely vo vzťahu k výživnému medzi manželmi spočívajúce jednak v podmienkach ich vzniku, ako aj v ich rozsahu. Toto označenie vak neznamená, že by sa mala uhrádzať len časť nákladov na primeranú výživu, ale ide o úhradu všetkých odôvodnených potrieb v bežnom chápaní pojmu výživné a to v primeranom rozsahu. Primeraná výživa znamená užší

rozsah výživného, ako je to pri vzájomnej vyživovacej povinnosti počas manželstva. Uspokojované majú byť v primeranej miere aj ďalšie životné potreby rozvedeného manžela ako bývanie, ošatenie, kultúrne potreby a to s prihliadnutím na jeho vek, zdravotný stav, spôsob života a pod.

10. Zo znenia ustanovenia § 72 Zákona o rodine možno vyvodiť nasledujúce hmotnoprávne podmienky, za ktorých možno priznať príspevok na výživu rozvedeného manžela:

a) manželstvo musí byť právoplatne rozvedené;

Zánik manželstva ako právna skutočnosť zásadne spôsobuje zánik osobných a majetkových práv medzi manželmi (vo všeobecnosti znamená ukončenie vzájomnej zodpovednosti za uspokojovanie osobných potrieb a jej individuálne znášanie). V niektorých prípadoch ich existencia pretrváva, bezpodielové spoluvlastníctvo sa však ďalej netvorí. Ustanovenie § 72 Zákona o rodine predstavuje špeciálny prípad, keď sa na zánik manželstva viaže vznik práva. Manželstvo účastníkov bolo právoplatne rozvedené rozsudkom tunajšieho súdu (viď. bod 3 odôvodnenia).

b) bývalí manželia sa nevedeli dohodnúť o poskytovaní príspevku;

Povinnosť prispievať na výživu rozvedeného manžela, na rozdiel napríklad od vyživovacej povinnosti rodičov alebo vzájomnej vyživovacej povinnosti medzi manželmi, nevzniká zo zákona, ale len na základe dohody rozvedených manželov alebo rozhodnutia súdu. Z konania bolo preukázané, že bývalí manželia sa na platení príspevku nedohodli.

c) jeden z rozvedených manželov nie je schopný sám sa živiť a schopnosti, možnosti

a majetkové pomery druhého bývalého manžela umožňujú súdu príspevok priznať;

Pri podmienke neschopnosti samostatne sa živiť je zrejماً odlišnosť od výživného medzi manželmi, keďže v tomto prípade nie je právny nárok na v zásade rovnakú životnú úroveň a vyžaduje sa kvalifikovaná miera odkázanosti. Pokiaľ má jeden z rozvedených manželov aj značne nadpriemerné príjmy, resp. majetkové pomery, zatiaľ čo druhý z rozvedených manželov sa ocitol v horšej majetkovej situácii, avšak má schopnosť sám sa živiť (aj z prípadných dávok v rámci systému sociálneho zabezpečenia), nárok na príspevok mu nevzniká. Neschopnosť sám sa živiť znamená, že podľa konkrétnych okolností prípadu, rozvedený manžel z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu, nedostatku pracovných príležitostí, straty kvalifikácie, starostlivosti o dieťa do troch rokov, starostlivosti o invalidného dieťa, neschopnosti vykonávať prácu na základe lekárskeho posudku dosahuje príjmy (z príslušných dávok, zo zamestnania, výnosy z majetku a pod.), ktoré mu neumožňujú pokryť si základné životné potreby, pokiaľ iný záver neodôvodňujú ani jeho celkové majetkové pomery.

d) súlad s dobrými mravmi (obligatórne prihliadnutie na príčiny rozvratu manželstva);

Hľadisko príčin, ktoré viedli k rozvratu manželstva možno vyvodiť z podmienky požadovaného súladu vyživovacej povinnosti s dobrými mravmi v rámci spoločných ustanovení (§ 75 ods. 2 Zákona o rodine). Zákon však toto kritérium špeciálne upravil priamo v súvislosti s úpravou príspevku na výživu rozvedeného manžela. Súdu teda vznikla obligatórna povinnosť brať do úvahy príčinu rozvratu manželstva. V danej veci rozpor s dobrými mravmi pre prípadné určenie príspevku nebol súdom zistený, keď rozvrat v manželstve zapríčinil jednoznačne bývalý manžel.

11. Vykonaným dokazovaním bol preukázané, že navrhovateľka, i keď jej príjem pozostáva z opatrovateľského príspevku, je schopná z neho si pokryť všetky svoje odôvodnené potreby, ktorých výšku súd ustálil mesačne na sumu cca 465,- eur (viď. bod 3.3. odôvodnenia). Po odpočítaní nákladov na jej nevyhnutné existenčné potreby, t.j. bývanie, stravu, hygienu a ošatenie, jej na iné neočakávané výdavky zostane suma 104,- eur (596,- eur – 465,- eur) mesačne. Na uvedenom nič nemení skutočnosť, že jej bývalý manžel má vyšší mesačný príjem z pracovnej činnosti. Súd poukazuje na to, že príspevok na výživu rozvedeného manžela má slúžiť na pokrytie základných životných potrieb druhého z rozvedených manželov, pokiaľ pre jeho priznanie sú splnené zákonné podmienky. Uvedený príspevok neslúži na zvýšenie životnej úrovne ostatných členov, ktorí s navrhovateľkou žijú v spoločnej domácnosti. K jej matke majú zákonnú vyživovaciu povinnosť jej potomkovia a k mal. deťom jej dcéry otcovia týchto detí. S poukazom na nesplnenie jednej zo zákonných hmotnoprávných podmienok pre priznanie príspevku na výživu rozvedeného manžela, t.j. neschopnosť navrhovateľky samej sa živiť, súd návrh zamietol ako neodôvodnený a nepovažoval za potrebné zisťovať súčasný príjem, resp. majetkové pomery manžela.

12. O náhrade trov konania rozhodol súd v súlade s § 52 Civilného mimosporového poriadku tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje, v troch písomných vyhotoveniach.

Odvolanie musí obsahovať označenie súdu, ktorému je určené, kto ho robí, označenie mena, zamestnania a bydliska účastníkov, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny, čoho sa odvolateľ domáha, musí byť podpísané a datované.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej možno odôvodniť len tým, že:

- a) v konaní došlo k vadám uvedených v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti, alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205 a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.